

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri popoldne.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Oglasi

se računajo po vrstah in petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domaći oglasi itd., se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

„Slovenija“ slovenskim abiturijentom in akademikom.

Vsi stanovci se združujejo v organizacije, ki naj zastopajo skupne interese členov. Ali ne potrebuje tudi dijaštvo take organizacije? — Dijaštvo je naraščaj inteligencije, ki ima, kakor glava na narodovem telesu, dolžnost, da deluje za narodov procvit v vsakem oziru. Za delo pa treba vsestranske naobrazbe! Tako naobrazbo si more dijak pridobiti le s sredstvi, ki jih kakor posemičnik večidel ne zmore in katere mu nudi — le društvo. So pa tudi strogo materijelni interesi, katere more uspešno zastopati le organizacija.

Pogosto čujemo pritožbe: nimamo slovenskih uradnikov, profesorjev, tehnikov, nedostaja nam izobražencev sploh. Posledica temu — sistematično preplavljanje s tujo inteligencijo. Ali smo res Slovenci duševno inferijorni, da ne moremo producirati zadostnega števila izobražencev? Ne, saj govori proti temu naval ukaželjnjeslovenske mladine na srednje šole, če ravno jih ovira tuji poučni jezik. Proti temu priča priznanje z nam neprijazne ministrske klopi, da smo Jugoslovani velenadarjeni rod. Najglasnejši protidokaz pa je veliko število abiturijentov, ki vsako leto odhajajo na visoke šole, od katerih pa le majhen odstotek dosega svoj cilj. Siromaštvo je, ki peha včasih najboljše elemente mej duševni proletarijat! Mnogo onih pa, ki so se srečno prestradali skozi dijaška leta, fizično oslabljujejo, da, vrnivši se v domovino v najlepših letih moške dobe — zamirajo. Siromaštvo je, ki provzroča, da se toliko mladeničev, toliko narodne sile in energije, da se takorekoč duševni cvet slovenskega naroda izgublja v blatu in revščini tujine. Rešitev tega vprašanja je stvar, ki se tiče vsega naroda. Za dijaštvo pa je to naravnost življensko vprašanje: dijaštvo se mora samo vzdigniti, da razkrije svojo bedo in revščino in zahteva od pomoči. Tu pa more imeti uspeh le — povdarjamo vnovič — močna organizacija. V tem smislu, da poleg duševnih zastopa tudi gnotne interese slovenskega dijaštva, je urejeno naše društvo. V »Sloveniji« je vsklila ta ideja samopomoči, v »Sloveniji« se je osredotočilo gibanje za izboljšanje materijalnega stanja slovenskega dijaštva!

Jeden glavnih vzrokov gori očrtanemu propadanju tiči v tem, da smo primorani pohajati univerze v tujini. Zahteva slovenske

univerze je torej tudi iz gmotnih ozirov kardinalna zahteva slovenskega dijaštva. Sve-stasi važnosti vseučilišnega vprašanja za naš narod skliče »Slovenija« po svojem vseučiliškem odseku prihodnje leto vsedijaški shod, na katerem se bo razpravljalo o slovenski univerzi in drugih za dijaštvo aktualnih stvareh.

Ker so se v zadnjem času širile o društvu neresnične vesti, deloma iz napačnega umevanja, deloma iz hudobnega namena, si štejemo v dolžnost, objasniti ideje, ki nas združujejo. Začrtane so v društvenem programu.

Vodilna ideja našega programa je nacionalizem. V času, ko se tudi med Slovenci širi indiferentizem v narodnostnem oziru, zdi se nam na mestu, da še posebej povdarjamo potrebo povzdige narodne zavesti v Slovenceh, kajti ni smeti podcenjevati tega čuvstva kakor impulza k delu. Kdor ve, kako je kultura ravno na podlagi narodne ideje pognala najlepše cvetove, kako je dosegla umetnost in literatura narodov višek — se le tedaj, ko je začela zajemati iz neizprnega vira narodove duše; kdor dalje ve, kak pomen ima nacionalizem kakor državotvorna ideja in kako se vsa zgodovina človeštva vrti okrog nacionalnih in socialnih nasprotstev — ta ne bo zval nacionalizma barbarstvo ali nazadovanje, pač pa mora priznati njegov velikanski pomen za napredek vseh posamičnih narodov, iz česar rezultira celotni napredek človeštva. Narodnostna ideja bodi temelj vsemu slovenskemu življenju, temelj vsemu našemu delovanju: naš nacionalizem je radikal-len!! Radikalizem pa ni šovinizem! Saj radikalizem zahteva le, kar je Slovincem ne obhodno potreba za njihov narodni procvit, to pa zahteva seveda z vso odločnostjo. Radikalizem je dalje po svojem bistvu nasproten kričaštvu: njegov cilj, da pri korenini išče in zatira zlo, ki ovira naš napredek, se da doseči le potom intenzivnega dela.

Posledica kapitalističnemu načinu produkcije je socialno gibanje, kakor je ravno v zadnjih desetletjih z vehementno silo stopilo na dnevni red. Gibanja, kakor je socialno, ki ni morda delo kakih agitatorjev, temveč produkt konkretnih razmer, se ne sme prezirati. Tudi mi mu posvečujemo vso pozornost. Posamične njegove struje pa presojamo s stališča razmer, v katerih živi slo-

venski narod. Treba torej tako korenitega proučevanja vsega socialnega gibanja, kakor tudi dobrega poznanja naših razmer! Brez tega je uspešno narodno delo sploh nemogoče. Ostati moramo v vedni, ozki dotiki z narodom! Ne le s takozvano inteligencijo, kajti ta še ne reprezentuje naroda, temveč tudi široko ljudsko maso, ravna se o tem po slovenijanskem geslu, izrečenem od slavnega Ilira Vraza: Iz naroda za narod!

Tem splošnim opazkam naj sledi program:

»Slovenija«

1. se smatra važnim organom v javni vseslovenski narodni organizaciji. Zbira in vzgaja slovensko akademično mladino; vsestransko radikalno delo za narodni obstanek in procvit, bodisi v kulturnem, bodisi v narodnogospodarskem oziru, smatra za prvo dolžnost vsakemu Slovenijanu. Tej dolžnosti se vklanjajo vse druge.

2. zahteva za svoj narod vse pravice, izvirajoče iz enakopravnosti in enakoveljavnosti.

3. smatra narodno šolstvo pogojem kulturnemu procvitu med Slovenci in zahteva odločno ustanovitev vseučilišča v Ljubljani.

4. smatra organizovano narodnogospodarsko delo temeljnim pogojem narodni samostalnosti.

5. smatra razdirajoče razlike med naropom, izvirajoče iz imetka in nasprotstva med duševnim in telesnim delom, za neopravičene; razliko, izvirajočo iz neomikanosti, upošteva in hoče z razširjanjem vsestranske o mlike manjšati to zlo.

6. priznava vadi in umetnosti vsestransko svobodo.

7. je nepolitično društvo. Z ničemer, niti z brzojavkami, niti z adresami se ne vtika v vprašanja dnevne politike.

8. smatra vero za privatno stvar društvenikov, ki ne sodi v njen delokrog.

9. želi prijateljskih odnosov z vsemi slovensko- in slovenskonarodnimi društvi, katera po svojih programih ne nasprotujejo njenemu programu. Z ostalimi stopa v dotiko le tedaj, kadar velela narodna dolžnost.

10. ne stoji na stališču brezpogojnega zaščevanja zorožjem.

Ali najlepše ideje so prazne, če ostajajo le na papirju. Uresničevanje pa zahteva spo-sebnost in ravno doba vseučiliških študij je oni čas, v katerem se dijak lahko vsestransko pripravlja za bodoče delovanje. Po-

tom strokovnih klubov, predavanj, debat itd. daje »Slovenija« svojim členom priliko, da si širijo in poglobijo svoje znanje v vsakem oziru. Členom so na razpolago bogata knjižnica in množestevilni politični, strokovni in leposlovni listi.

Ob začetku tečaja daje informacni odsek novoprihajajočim členom pojasnil glede študij, vpisovanja itd.

Daje dijaku v tujini, odtrganemu od svojcev, sebi primerne družbe, kjer se more po dovršenem delu tudi malo razveseliti. »Slovenija« goji tudi družabnost in sicer ne le z dunajskimi Slovenci, ampak vsemi slovanskimi društvi ter tudi na tak način razširja idejo slovenske vzajemnosti.

Taka je »Slovenija«, taka so njena stremiljenja, taki nje cilji. Ako se Vam zdi, da so vredni, da se uresničijo, vstopite v »Slovenijo« — ondi najdete odkritosrčnih prijateljev in navdušenih sobojevnikov za skupne ideale.

Za odbor akad. društva »Slovenija« na Dunaju (VIII. Breitenfeldgasse 20):

Cand. phil. Kuno Hočevar,

t. č. predsednik.

Stud. iur. Bogomil Berbuč,

t. č. tajnikov namestnik.

Politični pregled.

V Trstu, 26. septembra 1902.

S shoda nemških naravoslovcev in zdravnikov v Karlovih varih. Zgodilo se je po starem fizikalnem zakonu: kakor je gosp. naučni minister Hartel »nemško-zajedniško« zaklical v nemški gozd, tako je odmevalo iz gozda: le s to razliko, da je odmev še glasnejši, nego je bil prvotni klic. Gospod minister je vsklikal o kulturni zajednici vseh Nemcev; kvitiral pa mu je neki profesor Vollmer iz Hamburga s tem, da je z vso možno jasnostjo govoril tudi o narodnopolitični zajednici vseh Nemcev. Ali, ako bi nastop ministrov — če hočemo biti prav koncilijantni — mogli tolmačiti kakor čin pretirane kurtuazije, pa moramo nastop rečenega profesorja označiti le kakor čin infamije, skrajne predrznosti. Mož je zlorabil avstrijsko gostoljubje, da je naravnost čuval avstrijskega Nemce v boj proti sodržavljanom slovenske narodnosti s tem, da je zaklical našim Nemcem, da so jim Nemci iz rajha dolžni pomagati v tem boju! Mož se je čutil tako — svobodnega v Karlovih varih na Češkem, da je vsklikal na ves glas, da se čuti v nemških deželah. In na banketu so peli »Heil dir im

PODLISTEK

MELITA.

Povest iz naše dobe.

Episli Josip Evgen Tomič; prevedel Radl.

Drugi del.

VII.

No, zastoj! Melita je imela samo en cilj, za katerim je hlepela, eno vročo željo, ki je izpolnjevala vso njeno duševnost. Ona je mislila neprestano na Alfreda, a pred to mislijo je bledele in gnile vse druge.

Ona ni bila po naravi pohotna, niti ni bilo v njej najmočnejše čuvstvo naklonjenosti nasproti moškemu, kakor pri drugih ženskih. Kljubovanje in ponos sta bila njeni glavni svojstvi. Ona je sicer ljubila Alfreda, ali da je niso tako pekoče razžalili radi njega, kdo ve, da-li bi ona tako hlepela za njim? Njena ljubezen do njega se je hranila najbolj s tem razžaljenjem njene kljubovanja in ponosa.

Na Rivierii je preživela Melita celih šest tednov. Življenje tamkaj jej je bilo prijetno

in zanimivo. V teh izbranih francoskih in angleških krogih, s katerimi je obdevala najbolj, je videla mnogo novega in še neznanega v domačem kraju. S svojim bistrim pogledom je hitro prodrla do vseh kapric društvenega življenja tega elegantnega sveta. Vvela se je v predrznost in tajnost toalet svojih novih znank, prodrla v duh njihove konverzacije, prisvojila si oni redki chic v prirejanju soirej, v prirejanju raznih sportskih zabav, in vpoznanje se je v toliko drugih stvareh, ki izpolnjujejo vse življenje boljarskih krogov. S tem, kar je videla in se naučila v kratkem času na Rivierii, je mogla prednjačiti boljši družbi ne le v svojej domovini, temveč tudi v zdraviliščih, kamor je mislila iti pozaje. Melita je opisala Ljubici to svoje življenje na Rivierii v najživejših barvah in tako navdušujoče, da se je tudi v skromnej Ljubici duši pojavila želja, da lahko že bodoče leto s svojim Alfredom obiše ta ženski raj. Sedaj je živela v tihej in samotnej vili, daleč od velikega sveta, v tihej zakonske sreči. »Ti mi pišeš,« tako je zaključila neki svoj list Meliti, »prekrasnih stvari o svojem sedanjem bivališču...

Jaz ti ne morem slediti v tem... Mi živimo tukaj skromno in brez vsake zabave. En dan je kakor drugi, ali mi smo srečni in zadovoljni o vsej tej enoličnosti.

Ta zvršetek je zadel Melito v srce kakor strelo.

»Oa sta srečna in zadovoljna... Torej se tudi ljubita!«, je govorila z ogorčenjem ter porinila odurno jej pismo od sebe. Kakor aikdar prej, je čutila v sebi željo, da čim prej razdere to njiju srečo in zadovoljstvo.

Daevi Melitinega bivanja na Rivierii so šli proti koneu. Tretjega dne, ko je dobila Ljubici pismo, je odpotovala proti Celoveu.

Ker je potovala vso noč, je dospela v Celovec rano zjutraj. Vročina, ki je vladala tudi ponoči v kupejih, ni jej dopustila, da bi trdno zaspala. Vso noč je prebila v polnu, kar jo je tako izmučilo, da je, dospevši v hotel, takoj legla v postelj in spala do kasno popoldne.

Ko se je prebudila, jej je bila prva skrb obleči se in obiskati Ljubico. Njena vila je bila samo tri četrt ure oddaljena od mesta.

Za eno uro je sedela v kočiji v okusnej belej opravi od piqueta s florentinskim klobukom na glavi, ki je bil okrašen s poluvencem potočne. Zahajajoče solnce jej je udarjalo ravno v obraz, da se je morala skrivati za svo pariški solnčnik s krovom iz belih čipk.

Sree jej je bilo tem močnejše, čim bolj se je odmikala kočiji od mesta. Vozila se je komaj nad pol ure, ko je zapazila, da je kočijaž obrnil močno na stran s sredine ceste, gotovo, da se komu cgoe. Njo, velikašico, ki je bila vajena, da jej gredo drugi s pota, je razsrdila ta malenkost in pogledala je na nasprotno stran. Mimo nje je prijezdilo pet mladih častnikov, ki so vsi jako radovedno, nekateri od njih celo preveč predrzno obračali svoje oči na krasno, elegantno damo v kočiji.

Med zadnjimi je jezdil tudi Alfred. Ona dva sta se pogledala isti hip in spoznala. Melita je vstala v kočiji in s solnčnikom mahala v imenu pozdrava Alfredu, ki je v trenotku okrenil konja in skokoma prijezdil do kočije, ki se je medtem že vstavila.

(Pride še.)

Siegeskrauz, »Die Wacht am Rhein« itd., ter so sploh — peli tako, kakor da ni nikar-kih državni mej več tam gori blizu Bodena-bacha.

Ako bi se ne bali, da se bo zdelo ne-slano tako vprašanje, bi vprašali: kaj bi po-čela pruska oblast, ako bi na kakem shodu v Poznanju kakov govornik iz Galicije ali ruske Poljske pozival pruske Poljake na boj proti Nemcem?!

Ne — ta primera ne velja. Ker Poljaki v Poznanju so po državnih mejah ločeni od drugih Poljakov; po dogodkih v Karlovih varih pa bi se šlovek skoro ne drznil več misliti, da so še kake meje med Avstro-Ogersko in Nemčijo....!

Da li je eksceleuca Hartel pričakoval takega efekta od svojega govora o nemški »kulturni zajednici«? Je-li govoril tudi v imenu gospoda Koerberja, ali pa ima ta poslednji morda tudi križ se svojim — Pel-letanom, ki naravnost govori, kar čutijo tudi drugi, kar pa se ne sme govoriti — iz pre-vidnosti?!

Radi izgrediv v Zagrebu je bil v Novem Sadu velik srbski protestni shod, katerega se je udeležilo 10.000 oseb vseh strani. Vsprejeta resolucija protestuje proti dogodkom v Zagrebu, ki da so v sramoto 20. stoletja, a izreka tudi vladi in občin-skemu zastopu v Zagrebu nezaupanje, kate-rima očita, da sta se svojim vedenjem še vspodbujala izgredivne. Sklep zahteva zado-ščenja srbskemu narodu in zahteva tudi, naj se uprava Hrvatske in Slavonije ter mesta Zagreb poveri drugim rokam, ki bodo znale boljše ščititi Srbe. Izvolili so odbor, ki naj poskrbi, da o teh sklepih izvedo cesar, ogr-ska in hrvatska vlada, ogrski parlament in hrvatski sabor.

Spominske slavnosti na Bolgar-skem. Slavnosti v proslavo 25 letnice osvo-bojenja Bolgarake iz turškega jarma po ruski vojski so se začele že včeraj. Carja zastopa veliki knez Nikolaj Nikolajevič, sin velikega kneza istega imena, ki je v rusko-turški vojni leta 1877 imel vrhno poveljstvo nad podunavsko armado. Vsi bolgarski listi — izvenški le glasili krdeleca somišljenikov umor-jenega okrutnega Stambulova, ki ostajati hladni — prinašajo navdušene članke, polne najtoplejših akordov hvaležnosti do velike Rusije na velikem činu osvobodjenja. Vse slavje ima na sebi znak bolgarsko-ruske in-timnosti. Slavnosti so sicer namerjane brez vsake narodno politične tendence in bo tudi število čistijskih zastopnikov Rusije le malo, ali vendar so velikega političnega pomena po tem, da imajo takerekoč značaj rodbinske rusko-bolgarske slavnosti. Če le vsporedimo dejstva, da se teh slavnosti poleg velikega kneza udeležuje tudi ruski vojni minister, a da se jih vojaški atašeji drugih vlasti — da si so baje zaprosili za to — ne morejo udeležiti, ne moremo dvomiti več, da žice bolgarske politike vodijo sedaj v Petro-grad.

O apelu burskih generalov do Evrope in Amerike poročajo iz Londona, da je napravil globok in bolesten utis. Tudi v ministerjalnih krogih. Ali ne v tem zmislu, da bi uvaževali obupno stanje, v katerem se nahajajo nesrečniki v južnoafriških republi-kah, ampak razjarjeni so, češ, da generali obrekujejo? Generali da pretirujejo, da ten-denciozno pačijo resnice in da njihovo ve-denje more Burem le odtegniti — dobro-hotnost Anglije! Posebno pa jim smrdi, ker generali speliujejo na vnanje simpatije, ker s tem da vzbujajo zopet struje, neprijazne Angliji.

Kakor da je take struje potrebno še le vzbujati! Že banditski, zahrbtni, brezvestni način, kakor so izzvali to vojno, je Angležem odtegnil simpatije vsega civiliziranega sveta, v kolikor je civilizacija identična z humani-teto! In začetku primerno je bilo tudi na-daljevanje vojne. In ne manje primeren zaključek. Če je bil začetek vojni narekovan od požrešnosti, pa je konec kronan po kruti prevari, storjeni na premaganem, ki si ne more pomagati. Ob takih dejstvih, ki so pred nami, naj ne govore angleški kramarji, da jim kdo hudobno podira simpatije med ljudmi s šloveskim čustvom, in naj se ne zgražajo, če nesrečni Buri krvavim sreem iščejo sim-tij — drugod.

Tržaške vesti.

Razviti »istrske zastave« v Rimu. Iz tukajšnjega »Trieste« posnemljemo: Slavje razviti »istrske zastave« v Rimu se je za-

vršilo z velikim fiasco. Celo glasoviti posla-nec Barzilai, ki je sicer povsodi, kjer se more delati v iredentizmu, je to pot blestel po svoji nenavzočnosti. Tudi famozni Rapag-netta, ki si je nadel zveneče ime D' Annun-zio, se je opravičil, da si je prej obljubil, da pride in da povelji slavnosti se svojim — fra-zerstvom. (Rapagnetta si je dal potrditi od zdravnikov, da je — bolan!) Ni pa še go-tovo: ali so mu zdravniki dali ta nasvet iz ozirov na njega samega, ali pa so se usmili-li — občinstva, ki bi ga bilo moralo poslušati. No, nekaj je vendar storil vrli poet za »istrsko zastavo« v Rimu: »velika pesem« ki jo je zložil, se bo prodajala v prilog »Lega nazionale — iredentista«.

(Tu se spominja »Trieste«, kakega vruga so bili počenjali v Trstu proti društvu »Domenico Rossetti«, ker je to društvo v svojem glasilu »Franca parola« bilo izjavilo, da je »Lega nazionale« šla na kriva pota, na pota političnega strankarstva! Takrat da je bilo toliko krika, demonstracij in komedij radi konstitucije, da je »Lega« šla na kriva pota! No, kaj pa poreče vodstvo »Lega« sedaj, ko je sam poet Rapagnetta toli jasno in naravnost obdolžil isto — iredentizma?! »Trieste« meni maliciozno, da bi morali go-spodje sedaj, ako hočejo biti dosledni, oglasiti se svečanim protestom proti obrekovalcem »Lega nacionale« v sosednjem kraljestvu!! Ta kvalifikacija Lage od strani D' Annunzia da je huja nego so bile one, ki jih je izrekel »Trieste«.)

Govoré dalje o »ponesrečeni« slavnosti razviti »istrske zastave« v Rimu, pripove-duje »Trieste«, da je »tržaško-istrski odbor« delil neki manifest, katerega pa je kvestura zaplenila. Ker pa si ne moremo misliti, da je slava kvestura v Rimu storila to iz lo-jalnosti do naše monarhije, si moramo pa že misliti, da je bil v tem tržaško-koperskem manifestu tako hud tobak, da so se celo tudi v Rimu bali, da je celo za slavnoznano avstrijsko dobrovoljstvo — malce preveč.

V manifestu da omenjajo tudi mladine v Piranu, ki se dviga proti hrv. bodalom. Ali naj v čitateljih osvežimo spomin, da je mesto Piran v — Avstriji? Dobro je vsa-kako, da imajo čitatelji to v spominu, da bodo prav umeli ono pakažo v manifestu, ki go-vori o »odrešenju jakega ljudstva istrskega, vzgojenega od leva sv. Marka«.

Lev, ki vzgaja narode, je sicer nenavadna skoraj neverjetna prikazen, ali — tu je in reklamira Istro za združeno Italijo.

»Ta emblem (istrska zastava) italiske moči, masševalec sekularnih pravice: v imenu jezika, zgodovine, čuststva o-van-ja«.

Tako vsiklik manifest, da čuje svet, da je Istra že pripravljena in da le čaka tre-notka, ko se bo mogla obesiti materi Italiji na prsno...! Ta krik čujejo vsi, le modri go-spodje okolo zelene mize na Dunaju ne ču-jejo ničesar.

»Trieste« pravi, da je vsa slavnost raz-viti »istrske zastave« v Rimu popolnoma po-nesrečala. Morda — morda pa tudi ne. Mi poznamo rzloge, zakaj »Trieste« tako go-vori. Saj govori v imenu onih, ki prisezajo, da je ni iredente, ker bi priznanje ekzistencije iredentistiške propagande pomenjalo kolosa-len polom, za vse njihovo politiko. Zato taje vse, kar se godi okolo njih. In če ne morejo prav tajiti, pa smešijo, bagatelizujejo! Ko so po-kale petarde po tržaških ulicah in trgih, so bili to le »Gassenbubenstuecken« Pretis-Ri-naldinijeve ere žalostnega spomina. Tako vidi sl. zistem v Primorju tudi danes skozi svoje na-očnike glasovite tradicije v vsaki iredenti-stiški manifestaciji, bodi v Trstu, bodi v Italiji, nov fiasco iredente nov eklatanten do-kaz, da — iredente ni!

Tak je ta zistem! Vsa družba od Vil-larija, preko D' Annunzia in Barzilaia pa do zadnjega moretta tržaške camorre so lahko zadovoljni: v hipu, ko v Rimu razvijajo »istrsko zastavo«, pa Villari obiskuje Istro...! Vse se razvija lepo harmonično, iz sebe, do-sledno...!

V imenu resnice! Dunajski »Reichs-wehr« se je zadoje dal parkrat bevil z raz-merami v e. kr. javnih skladiščih tržaških, sosebno pa s tam poslujočimi uradniki in njihovo kvalifikacijo v jezikovnem pogledu. Solba je bila neugodna. Dunajski list je konstatiral, da je na tem od države z veli-kimi žrtvami (da: žrtvami, o čemer hočemo govoriti o drugi priliki!) vzdrževanem zavodu uradnikov, ki ne znajo nemški občeovati z nemškimi strankami, ali pa — nočejo! In potem je pridodal povsem opravičeno: So-

dimo, da je isto tako tudi glede slovenskega jezika in sloven-skih strank!

S tem je dunajski list indirektno pri-poznal potrebo in dolžnost, da uradniki v javnih skladiščih s slovenskimi strankami slovenski občejuje. In ni se motil, mené, da se tej potrebi in dolžnosti ne ustreza! To je gola resnica. Ali ni vsa resnica. Kajti vsa resnica je ta, da smo Slovenci v javnih skladiščih v jezikovnem pogledu še na slab-šem, nego nemške stranke.

Vsa naša pravica, ki je uživamo tam, je omejena na to, da kakov carinarski urad-nik-Slovenec, zjakaj pridodeljeni, govori slo-venski s kakim težakom. Sicer pa je naš je-zik popolnoma izključen iz uprave javnih skladišč in občeivanja s strankami.

V danes došli nam številki piše »Reichs-wehr« zopet, da je vse res, kar je pisala po-prej glede nemških strank in nemškega je-zika in dostavlja, da bi poznanje slovensčine od strani uradnikov v javnih skladiščih ustrezalo razmeram.

To je resnica. Nekoliko v dvomih pa smo glede nadaljnje trditve v »Reichswehr«, da se na družih državnih uradih v Trstu zahteva od uradnikov poznanje nemškega in slovenskega jezika kakor predpogoj za premaknenje v deveti razred! (Tu prid-o-daje »Reichswehr« opazko, da ne more uvi-deti, zakaj se v e. k. javnih skladiščih dela izjema?!)

Nas mučijo tu dvomi. Nu, denimo, da je tako, kakor trdi »Reichswehr«, denimo, da se po drugih državnih uradih v principu res zahteva poznanje slovenskega jezika, denimo celó, da uradniki pridevlejo dokaze o svoji kvalifikaciji na to stran, ali vsa resnica ostaja vendar ta, da se ogromna večina drž. uradnikov tudi od IX. razreda dalje odliku-jejo z nepoznanjem našega jezika.

Da zaključimo. Da uradniki v e. kr. javnih skladiščih ne poznajo našega jezika, to je resnica. Ali ni vsa resnica. Ker vsa resnica je ta, da smo tudi na drugih držav-nih uradih le malo na boljsem, na nekaterih pa je istotako, kakor v javnih skladiščih.

Boj za slovenske šole v Trstu. Po-treba slovenskih šol v Trstu je vsaki dan večja. Slovenski otroci so vedno v večji stiski. Kedor ljubi svojo kri — ne more dopuščati, da se mu zgubljajo sinovi in hčere po italijanskih magistratnih šolah v italijan-skih valovih.

In žalostne za nas so te magistratne šole! Kadar so kake volitve, ali pakaki italijanski narodni prazniki, takrat ne čujejo naši slovenski otroci drugega, nego izraze mržnje do slovenske narodnosti, takrat so »ščavi« neprestano na dnevnem redu. Še hušje je pa s krščanskim naukom.

Tam ni dovoljen ni križ, ni očenaš v slovenskem jeziku! Otroci stopajo, ker ne znajo lastnega jezika, nepriljubljeni k spo-vedni in k obhajilu. Potem, ko so odrasli, pa se zgubljajo med italijanske socialiste, ali iredentiste. In to stanje, ki kliče v nebó zaradi nedolžne krvi slovenskih otrok, mirno gledati državna in cerkvena oblast!!!

Slovenci si pomagamo, kolikor moremo. S svojimi krvavimi denarji moramo vzdrža-vati šolo pri sv. Jakobu. In ta šola je pre-napolnjena! A naval slovenskih otrok na njo traja še vedno. Nikjer ni več prostora! Sobe niso velike, a število otrok je ogromno.

Na deški šoli je vpisanih v I. razredu 80 otrok — v II. razredu 84 otrok — v III. razredu 72 otrok, v IV. razredu 87 otrok. Prijavljenih pa je bilo več, nego p. 100 otrok za vsak razred, ki so se morali odbiti, ker ni nikjer prostora.

Tako je tudi na dekliški šoli. Vsi raz-redi so prenapolnjeni — a trane otrok je moralo vodstvo odbiti, ker ni prostora. — Prvi razred dekliške šole ima 105 otrok!

Gorje nam! Delavci se začeli vzbujati in zahtevajo slovenskih šol — »pestjo, ki se krči v jezi. Stališče slovenskih voditeljev v Trstu je postalo neznosno. Od ene strani krati vlada Slovencev najelementarnejše pr-avice — od druge strani pa stoje prebujeni in zavedni tržaški Slovenci, ki hočejo na vsaki način prelomiti spoe, s katerimi jih vjete drže protivniki našega napredka.

Kam plovemo? Delavec pravi: »Meni se meša v glavi, ko premišlujem, kaj delajo z nami!« Oni, ki imajo moč v roki, pa no-čejo nič čuti.

Tako ne more iti več naprej. Sedaj je stopil boj v skrajno napeto stanje. Po sredi je kri slovenskih otrok.

Ali se že enkrat prebudé slovenski poslanci na Dunaju?!

Najlepši odgovor je dal inženir kana-lizacije v Zagrebu in bivši učenec realke v Ljubljani, g. Fran Tomsich, na nemško pova-bilo na slavnost petdesetletnice rečene realke. Povabilo je odklonil, a v spomin na to slav-nost je doposlal »Slov. Narodu« 200 K za družbo sv. Cirila in Metodija za Istro. Čast takemu rodoljubu!

Iz nekdajnih časov. V Trstu je pred blizu 40 leti izhajal »Ilirski Pri-morjan«, podučen in omikaven list za slo-vensko ljudstvo. Geslo mu je bilo: »Hvalo zasluži si vsi, kdor družji koristno se slad-kim«. Lastnik, izdajatelj in odgovorni ured-nik mu je bil Ivan P. i. a. n. o pri sv. Ivanu na Vrdeli.

Z ozirom na sedanjo poplavo z Italijani je veleznarimv proglas, ki ga je »Ilirski Pri-morjan« priobčil v svoji številki od dne 11. novembra 1866, ker nam priča, kako pozneji dogodki čisto prav temeljito desavouirajo tudi nazore najbistrejših ljudij. Rečeni proglas se je glasil:

»Tržaške okolici!

»Primorjan« se je uže večkrat potezal za koristi i pravice tržaške okolice; on je hvalil njenih prebivalcev rodoljubije i mar-ljivost i posebno hvalevredno vedenje ob časi, ko nam so žugali zunanji sovražniki. Z veseljem i z dobro vestijo je vselej mogel go-voriti: »Naši okoličani so vrli možaki.« I to trdi tudi danes, če tudi ima denašnji posebni list namen opominjati in svariti. Prepričani smo, da naše okolice prebivalci sploh nejsi zadovoljni s tem, kar se je godilo po Trstu pretekli četrtlet, ker dobro vedo, da jim nej v čast in dobiček. Ne moremo zamolčati, da je ta dan več delavcev iz okolice začelo pre-ganjati i tepsti furlanske delalce. Ne vemo prav za prav, kdo jih je k temu zapeljal i zakaj so to storili; pa naj bode vzrok ta ali ta, vselej je tako ravnanje nesposobno, su-rovo i kazni vredno. Koristiti ne more nobe-nemu nič, škoduje pa vsakemu, ker sila niko-mur nej mila.

Res je, da manjka dela i zaslužka prid-nim našim delalcem, res je tudi, da jim furlani marsikaj dobiček odnesó, ali prav vendar nej, da si delajo sami pravico, ker kdor dela pravico sam sebi, ta je krivičen i dela sebi i drugim škodo. Ako vam manjka dela, obrnite se do svojih delegatov, do ma-gistrata. Magistrat bode gotovo skrbel za to, da se posebno domačim poštenim ljudem daje delo i živež.

Nikakor nej lepo i spodobno preganjati ptuje ljudi, ki se pošteno z delom med nami žive; malovredne ptuje ljudi, ali take, ki nejmajo dela, pošljejo cesarske gosposke, od kodar so prišli. Tudi nrših delavcev je dosti v drugih deželah, kder jim delo daje živež i zaslužek. Gotovo bi nam ne bilo ljubo, ako bi jih iz ptujih dežel podili. Bodimo torej tudi mi ptujim pravični.

Opominjati moramo vas, slovenski de-lalci iz Trsta in okolice, da so za taka po-četja, kakoršno je bilo v četrtlet, določene ostre kazni zato, ker se javni (očitni) mir moti.

Bodite tedaj pametni, slušajte »Primor-jana«, ki z vami dobro misli; ako mislite, da vam se godi krivica, pritožite se pri ma-gistratu po delegatih, in ako vas ne bi slušal magistrat, česar pa se nej bati, odprta vam je pot do deželnega poglavarstva, pri katerem gotovo doboste pravico.

Preverjeni smo, da naš opomin ne bode zastoj i da bodo naši bralci po okolici po-tolazili delalce. Upamo tudi, da se bodo furlanskih delavcev število zelo zmanjšalo, dela pa bode voliko precej, ker se je nehalo po železnihicah prevažati vojaško blago iz Laškega. C.

Ozirom na ta preglas iz leta 1866 bo možno pisati marsikaj in delati ne le zanimi-vih, ampak tudi veleakutivnih zaključkov. Na tem mestu bodi izraženo naše trdno uver-jenje, da bi tudi »C.« (Cegnar?) ako bi bil še živ danes, po vsem, kar se je od leta 1866 sem v našem mestu dogodilo in spre-menilo, pisal dokaj drugače, nego je tedaj, ko še ni slutil o invaziji, ki tlači danes do-mačega delavca kakor prava kalamiteta! No, kakor rečeno, kaj več o drugi priliki!

320 kron je izgubila včeraj popoludne neka revna ženska na cesti od Sežane do Trsta, in sicer od Opčin doli po »stari cesti«. Ta reva se muči s prodajanjem raznih stvari po Krasu. Včeraj se je bila napotila iz Se-žane v Trst, se svojim vozičkom in z ome-njeno svoto v žepu. Pri kapeli poleg Sežane

je stopila z vozička, hotela dati v kapelico novčič miloščine. O tem je morda novčarko mesto v žep spustila na tla. Sela je zopet na voziček, ne da bi bila vso pot opazila, da jej manjka novčarka. Še le po prihodu v Trst je opazila na svojo grozo, da nima več denarja. Ta izguba pomenja za ubogo žensko grozno nesrečo, ker je izgubila — vse, kar je imela. Prosimo torej izlasti prečastito duhovščino na Krasu in v mestu, naj s propovednic doli govore ljudem na srce, da se morda vendar zgleda oni, ki je našel izgubljeni denar. Prosimo to v imenu človeškega usmiljenja. Dotičnik, ki bi prinesel denar, dobi primerno plačilo. Zgleda pa naj se v našem uredništvu, kjer izve addresso nesrečne žene.

To je urad! Pod tem naslovom smo prejeli pismo na laškem jeziku, v katerem nam podpisana tožiteljica piše sledeče:

Kakor znano je naše mesto razdeljeno v več okrajev. Za vsaki okraj imenuje naš magistrat svojega okrajnega zastopnika.

Ti zastopniki (capo distrettuale) imajo izdajati ubožne liste, podpisovati razne dokumente itd.

Za okraj »novo mesto« (Città nuova) ima to službo neki Fabio Calligaro. Običajno imajo taki uradi svojo tablico, na kateri so naznanjene uradne ure, česar omenjeni nima. Uraduje pa ta mož od 8.—10. ure zjutraj in od 3.—4. popoldne. V čakalnici se pa že pol ure pred določeno 10., oziroma 4. uro, prikazuje gospa tega okrajnega načelnika, ki naznanja vsem novodošlim, da je že prepoznano, naj pridejo torej naslednjega dne. Od 20 strank jih ta načelnik odpravlja, v najboljem slučaju, po 10, ostali morajo iti, od koder so prišli in čakati na drugi dan! Tako je zjutraj.

Popoldne je naš Fabio bolj priden, ker odpravlja, ako gre vse po sreči — po celih 5, reči pet strank, ostalih pet 5—6 in tudi 10 pa pošilja gospa »načelnica« tja, od koder so prišli.

Mož je precej star in mu pero noče teči po papirju; zato bi bilo pričakovati, da ga naš magistrat nastavi na kako mesto, kjer bo imel manj dela! Ne pa tu, kjer je v veliko nevoljo vseh revnih in nrevnih strank, ki ga potrebujejo.

Mi vemo, da je bilo prijavljenih že več pritožb proti prepočasnemu uradovanju na tem uradu, ali, ker je mož »uno dei nostrici« (eden naših!) in ker se celó v javni čakalnici prikazuje se svojim Emanuelom, se ga naš magistrat ne upa vznemirjati!

Kaj je magistratu mar, ako stranke tožijo in celó razsajajo v dotičnem uradu, ker se jih odganja v uradnih urah! Seveda: ogromna večina strank sestoji iz samih — revežev!

Pozor! Ker je mnogo naših v Trstu bivajočih in v Trst prihajajočih deklet, ki ne vedo, kje se nahaja zavod sv. Nikolaja, opozarjamo, da je do istega najlažje priti, ako se poslužimo tramvaja, ki vozi iz Rojana do ulice Sette Fontane. Od tu je iti po tej ulici še 4 minute do št. 34. Ob enem prosimo vse rodoljube, da v slučaju potrebe napotjajo dekleta v tem zmislu.

Iz-pred sodišča. Včeraj je sedel na zatožni klopi 39-letni Anton Dal Fiol iz Italije, obtožen, da je svojemu gospodarju, trgovcu Ivanu Gactu, poveril 8.800 K, katere bi bil moral nesti v komercialno banko. Osem dni potem je bil aretiran v Ljubljani. Ker pa so zdravniški izvedenci izrekli, da je Dal Fiol epileptik ter da je ravnal takrat v neobnormalnem duševnem stanju, je bil rešen krivde. Dal Fiol je pripovedal tudi, da ga je takrat, ko je nesel denar, srečala na ulici neka njegova ljubimka, s katero je šel v neko bližnjo gostilno. Tam da mu je ista pomešala v vino nek prašek in od tedaj da je popolnoma zgubil spomin in se je zavel še le — v ječi v Ljubljani.

Dražbe premičnin. V soboto, dne 27. sept. ob 10. uri popoldne se bodo vselej naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: Škedenj 172, stolice, mize ter aparati na plin; ul. Stadion 5, hišna oprava; ulica Ferriera 21, mizarska oprema; ulica Pieta 15, hišna oprava; ulica dell Istituto 1, obuvala in oprema v zalogi; ulica S. Giovanni 8, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 13.0 ob 2. uri popoldne 20.6 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 765.5 — Danes plima ob 7.18 prelp. in ob 5.58 pop.; ošeka ob 0.48 popoldne in ob 0.42 popoldne.

Društvene vesti.

Za Ciril-Metodijski dar so darovali še nastopni gg.:

Svetko Hanibal Škerl Trst 5 K, Danica Hvala Trst 2 K, Neža Šumaj Trst 2 K, Josipa Koritnik Trst 4 K, Ante Stemberger Trst 2 K, Jakob Hvala Trst 2 K, Slovansko omizje v Sarajevu in sicer: A. Šešak 3 K, prof. Žnidaršič 2 K, svetnik Premrov 2 K, revident Jaman 2 K, asistent Štrucej 2 K; Iv. Stringar Jelšane 2 K, Anton Jerič Trst 4 K, Martin Krže Trst 5 K, Martin Klun 2 K, Tomo Mraz, dekan v pokouju Selnice 5 K, Karolina Petercel 5 K, Josipa Bavdaš 2 K, Andrej Petercel v Kanalu 2 K.

Skupaj 55 K — st.

Prej izkazanih 453 „ 80 „

Vse skupaj 508 K 80 st.

S tem je Ciril-Metodijski dar za letošnji zaključen. Ako bi bil kateri gg. darovatelj po pomoti izpuščen v izkazu, prosimo, da nam blagovoli javiti to. Presrečna hvala vsem!

Blagajništvo.

Vesti iz ostale Primorske.

× Ali je to začetek? V Lovranu v Liburniji se družijo Hrvatje v narodni čitalnici. Mlajši udje so si ustanovili tamburaški zbor. Kdor pozna Lovran in pokvarjenost med ondoto ital. stranko, ki deluje na vse moči, da bi pripravili pošteno narodno mladino v svojo sredo, more le čestitati hrvatskim rodoljubom, da tako lepo delujejo na polju narodnega in lepega kšćanskega življenja. Tudi treba znati da je Lovran čisto hrvatski kraj, kjer je le nekoliko odpadlih Lahonov. Zidajo voloski »Narodni list« pa prinaša vest, da je vladika prepovedal lovranškemu gospodu kapelanu, da ne sme nadalje poučevati tamburanja...

Mi se nečemo nadalje spuščati v to prepoved; le toliko naj omenimo, da je ta čin tržaškega vladike vzbudil veliko veselje med šarenjaskimi lahoni v Lovranu ter da je plačena druhal kakor neumnega kočala po Lovranu: Tudi škof drži z nami! Živela italijanska Istra!

Tudi si ne moremo kaj, da se ne bi o tej priliki spomnili na naše žalostne tržaške razmere. Tu mislimo na delovanje naših mladih reformatorjev, posebno v društvu »Circolo S. Ginsto«, kjer se je že dogodilo, da so se duhovniki v talarju svobodno kretali med maskiranimi damami na splošno pohujšanje pobožnih Italijanov. Ali, kar je dovoljeno italijansko latinskim gospodom, o tem ne smejo ni sanjati naši istrski duhovniki. Menda se bližamo hudim časom...!

× Na c. kr. gimnazij v Pazinu se je vpisalo letos skupno 170 dijakov: 48 v I., 32 v II., 44 v III. in 46 v IV. razred. Je-li potreba še govoriti o potrebi tega zavoda?

× Ženski podružnici družbe sv. Cirila in Metodija v Sežani so darovali: gospa Elizabeta Gnezda, soproga postajenačelnika v Sežani, 4 K mesto vstopnine na veseliču »Rdečega križa« v Sežani v t. l. — Na ribenberški veseliči zbrani Sežančanje nabrali 2 K kakor globo za vsako nemško besedo. Hvala jim! Bog daj še mnogo posnemovalcev!

Blagajništvo
ženske podr. družbe sv. Cirila
in Metodija v Sežani.

Homatije v Dekanijh (Zvršetek.) Dopisnik pravi, da mu je bil neki občan namignil: vi morate biti z nami dobri, ker smo hudobni ljudje! Če pa ni bil morda hudoben ravno tisti namignjeni »neki občan«, ki je v svoji hudobnosti hotel le obrekovati dekanjske občane?! He, kaj pravite, gospodopisnik! Vidite, kako se zapletate v svoje lastne mreže!

Nadaljeva je v svoji nedosežni modrosti — v števiki »Edinosti« od 16. t. m. — podaja dopisnik nasvete, ki so mu jih vtepli v glavo »dobri prijatelji« iz za njega začasnega bivanja v Dekanijh. Pravi, da največ sitnosti delajo v Dekanijh obračuni! Dopisnik je očitno le malo poučen o razmerah v Istri, sicer bi vedel, da ni samo v Dekanijh tako, da je v krajni občini po več davčnih občin, ki za se uživajo svoja premoženja. Tako je n. pr. tudi v Dolini, v Klanecu, v Buzetu, v Materiji itd. Da pa je nered posledica zamenjanja knjig zastarelega sistema, to vemo že davno sami in brez dopisnikove modrosti. In ravno to smo mi — čeprav nas dopisnik označa kakor nezmožne — dokazali kompetentnim oblastim in ravno radi tega je bil razpuščen naš občinski zastop.

Dalje šteje med nepravilnosti tudi vsake predstojnike, katere da ima (na podlagi nekake volitve, oziroma priporočila vaščanov) pravico voliti le župan sam, ki so mu tudi podrejeni in je njihova dolžnost, da mu pomagajo v svojem delokrogu.

Tako se je tudi godilo dosedaj, če tudi ne vedno tako, kakor hoče župan. Kajti dosedanjim županem so ob vsakih volitvah dajali vaškim predstojnikom nasvete, kako naj obdelujejo svoje vaščane, da bodo glasovali za županovo stranko. O zadnjih volitvah pa večina vaških predstojnikov ni hotela poslušati navodil župana upravitelja in celó oni iz vasi Rozar jim ni bil na uslugo, da si so mu bili dali vsa navodila, kako naj pripravi obilo volilcev; a potem so ga še tožili, da je delil po 1 K, samo zato, ker volilci niso hoteli voliti s stranko bivšega župana, h kateri pripada tudi sedanjí upravitelj.

Dopisnik pravi, da bi nam trebalo izredno energičnih in razumnih mož. Za ta nasvet smo mu zelo hvaležni, ne moremo pa zemočati, da se je tako govorilo že na javnem shodu v Dekani in je bilo tudi objavljeno v »Edinosti« vse, o čemer se je govorilo. Predsednik tega shoda, gospod Košane, priprosto a pameten kmet, je povdarjal, da tudi on, priprosto kmet in bivši obč. odbornik, je spoznal, da v naši županiji je nered, radi česar želi, da bi ljudstvo izbralo bolj energičnih in razumnih mož. Dopisnik povdarja, da župan bi moral biti mož brez strankarskih ozirov. Po takem se je prepričal tudi on kakor začasni tajnik, da se je na naši županiji strankarsko postopalo. Torej?! Če pa meni, da v naši občini ni sposobnih mož, ki bi umeli pravično upravljati občino, potem ga pa moramo zavrniti, da on ni poklican v to, da bi vsem občanom prisojal nesposobnost! Tudi on ni morda najsposobnejši, čeprav se je že skušal v raznih službah...! Le malce bolj skromen naj bo in naj nam priznaša se svojimi dobrimi nasveti, ki nam niso nikakor dobro došli, ker... jih že sami poznamo!

Vesti iz Kranjske.

× Šolska vest. Vseh učiteljev in učiteljic je sedaj v statusu na Kranjskem 559 (na vsem Slovenskem, razun Koroške, je pa učiteljskih moči sploh 2257).

× Smrt v mlinu. V nekem mlinu blizu Loča je minule dni ponesrečil desetletni posest, sin Fran Krašovec. Deček je zavrtel kolo ter je je hotel namazati, o tem ga je pa kolo zgrabilo. Po daljšem iskanju so ga našli mrtvega.

× »Važen javen škod« bodo imeli v Ljubljani v »Katoliškem domu« dne 28. t. m. Na shodu bodo razpravljali: 1. Kako bomo manifestirali za splošno volilno pravico: 2. o krivicah, ki se gode tržaškim Slovincem (bo govoril poslanec dr. Žitnik). — (V hudem boju, ki ga moramo biti v Trstu za nacionalno ekzistenco, pozdravljamo z veseljem vsaki pojav sočutstva in moralne vspodbuje. Tako beležimo zadovoljstvom nkrepi sklicateljev tega shoda. Op. ured.)

Vesti iz Štajerske.

— V Ljutomeru imajo nemškutarski občinski zastop, v katerem sede le trije Slovenci. Dolgo so ti trije mláči h krivicci, ki se godi Slovincem v tem zastopu. Slednjič pa so se vendar vzdramili in se oskobilili do energične reakcije. V seji dne 22. t. m. so izjavili, da bodo odšli slov. govorilci. Radi tega je bil seveda ogenj v strehi. Župan dr. Thurn jim je odrekal pravico govoriti slovenski, na katero žaljenje je slovenska trojica začela tako razbijati, da so morali sejo zaključiti. Tako se godi v slovenskem trgu na Štajarskem v letu 1902. po Kristovem rojstvu!!!

Vesti iz Koroške.

— Celó v nebesa se pride prej z nemškim jezikom, nego slovenskim. O tem priča nastopna mična dogodbica, o kateri pripoveduje »Mir«: Na pokopališču v Št. Vidu v podjurski dolini ima neki grob dva križa. Dotičnik je umrl 24. marca 1898. Domači so mu priredili lesen križ. Neki sorodnik iz Celovca pa je — ne da se bil dogovoril z domačini — priredil drug spomenik, na katerem pa je dal zapisati, da je pokojni umrl že 1897. leta! Torej je po nemškem napisu umrl leto prej nego po slovenskem. Sedaj pa še reči kdo, da se z nemškim jezikom ne pride prej v nebesa, nego s slovenskim!

Književnost in umetnost.

II. slovenska umetniška razstava v Ljubljani. Včeraj so izšli katalogi o razstavljenih slikah in skulpturah. Akad. kipar g. Ivan Zajec je razstavil osnutek svojega monumentalnega vodnjaka pred novim deželnim dvorcem v Ljubljani. G. Vesel pošlje svoje slike te dni. Gosp. deželni predsednik, baron Hein, in gospa soproga, baronica Heinova, sta posetila razstavo, ki šteje sedaj 152 del.

Gospodarstvo.

Zveza slovenskih posojilnic v Celju bo imela v sredo, dne 22. oktobra 1902 ob 2. uri popoldne izreden občni zbor v dvorani posojilnične gostilne »Narodni dom«, poprej »Hôtel Aufmut«, v Velikovecu s sledečim dnevnim redom:

1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo revizorja o koroških posojilnicah. 3. Pravni pouk o raznih posojilničnih stvarih. 4. Poročilo o cepljenju nekaterih koroških posojilnic od slovenske »Zveze«. 5. Nadomestna volitev v odbor. 6. Volitev pododborja za Koroško. 7. Razni govori in nasveti.

Poročevalci bodo sledeči gospodje: Mihael Vošnjak, t. č. predsednik, dr. Ivan Deček, t. č. podpredsednik in pravni zastopnik, Franjo Jošt, t. č. tajnik in revizor »Zveze« ter č. g. Franc Treiber, kanonik-župnik v Št. Rupertu pri Velikovecu ter odbornik velikovške posojilnice.

Z ozirom na veliko važnost tega občnega zbora in predmetov, ki se bodo razpravljali na tem shodu, je pričakovati, da bo vsaka koroška slovenska posojilnica zastopana po več odbornikih ali odposlancih.

V Celju, dne 22. septembra 1902.

Za: Zvezo slovenskih posojilnic v Celju:

Mihael Vošnjak, Franjo Jošt,
predsednik. tajnik in revizor.

Brzjavna poročila.

Dogodki v južni Afriki.

PRETORIJA 25. (B) Poročilo Reutersjeve pisarne. Nekemu odposlanstvu, ki je hotelo govoriti z njim o davčnem vprašanju v Transvaalu in o priperku, ki ga bo moral plačati Transvaal k vojnim stroškom, je izjavil guverner Milner, da takov pogovor ne bi imel nikake svrhe, ker on da nima nikakih informacij, ki bi mogle dati podlago za razpravljanje teh stvari. Nameni državne vlade da mu niso znani. Vlada pa da bo rada jemla na znanje mnenja zastopnikov korporacij o teh važnih stvareh, ali ne bo se mogla pečati s praznimi govoricami in površnimi cenitvami. Tudi je bolje, da se taka mnenja podajajo pisмено.

Grozen potres.

LONDON 26. (B.) V »Times« javljajo iz Alahabada: Neki poročevalec lista »Pioneer Mail« v Kažgarju javlja, da je tam o potresu dne 22. avgusta 12 oseb zgubilo življenje; uničenih je več vasi v severnem delu provincije. Skupna izguba na človeškem življenju znaša baje tisoč oseb.

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznane

tovarne mizarske zadrage v Gorici (Solkan)
vpisane zadrage z omejenim poročtvom

prej Anton Černigoy

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)
št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidnost zadržana, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobno, moderni sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačen.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva
vseh vrst.

— T R S T —

TOVARNA: ZALOGA:
Via Tesa, Piazza Rosario št. 2
vogar, (Solkan poslojpe)
Via Limitana, in Via Riberge št. 21

Telefon št. 670.

Velik izbor tapetarij, vzorci in slik, izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI ČRNIK IZSTAV IN FRANKO

Predmetni postavio se na parobrod ali železnico franko

Trgovski

perfektni češko-nemški korespondent.
Čeh, izvrstna pisarniška moč, želi vstopiti v Trstu v službo. Ponudbe na I. Pačl, Pelbřimov, Češko.

Prave kranjske klobase

razpošilja po poštne povzetju od 5 klg. naprej. kilo po gld. 1.35 Angela Novak, Trebnje, Dolenjsko.

Obrtnijsko društvo v Barkovljah (Narodni dom), išče za svojo gostilno izvežbanega krčmarja. Natančnejši pogoji se zvedo pri podpisnem.

ODBOR.

Išče se takoj spreten kolar

za trdna dela pri vozovih proti dobri plači. Obrniti se je v kamnolom „Derin“ pri Sv. Ivanu pri Trstu.

JAKOB BAMBIČ

trgovca z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega. — Najfineje testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franco.

Gostilna

s koncesijo vred je na prodaj pri loven št. 135. Proda se tudi vsa oprava.

Naznanilo.

Častim si naznanjati cenjenemu občinstvu, da otvorim jutri na

Piazza della Borsa šte. 4.

ново

trgovino modnega blaga.

Velikanski izbor snovij (štufe) za dame in vsakovrstne svilene iz tu- in inozemskih tovarn. Raznovrstne konfekcije za dame in deklice po najnovjšem kroju.

Najugodnejše konkurenčne cene.

Za obilen obisk se priporoča cenjenim rodbinam udani

Ž. Piano.

Paglianovo mazilo (sirup)

za osveženje in čiščenje krvi

prof. Ernesta Pagliano

nečak pokojnega profesorja Hieronima Pagliano je bilo predloženo zdravstvenemu vodstvu min. za notranje posle, koje je dovolilo razprodajo. Odlikovano na narodni farmacevtski razstavi 1894 in na higijenični narodni razstavi 1900 z zlatimi kolajnami.

Dvor višjega sodišča v Lucca je izdal razsodbo po koji ima tvrdka Hieronima Pagliano izključno pravico postopati proti vsakomur, ki bi razpečaval ponarejanja, ter je ob jednom prisodil tvrdki vse sodne troške in odvetniške troške provzročene do leta 1897.

Naš sirup je ravno isti, kojega je izumil 1838. pok. naš stric prof. Hieronim Pagliano ter hranimo njegove izvorne recepte, s kojimi se je dokazala resnica. Vsi ti dokumenti ki so pisani z njegovo lastno roko, so bili predloženi pristojnemu sodišču.

Pozivljamo vsakega, da preklče; to zadešča v dokaz resnice, koje smo vedno trdili in razkrili brezvestne laži gotovih spekulativov. Zgoraj označene listine zamore si vsakdo ogledati. Ogibajte se vedno ponarejanj in zahtevajte vedno izdelke, koji nosijo na lončku in ovitkih našo varstveno znamko. Tvrdka nima družice. **Napolj 4, Calata S. Marco.**

Svilene plinove MREŽICE!!

„ROYAL“

dajajo najbolj bleščečo luč in so neverjetne solidnosti po 35 in po 50 nvč.

Cilindri, tulipani, klobuki za svetilke itd.

Naročbe.

PODJETJE ZA NEPREGORLJIVE LUČI

P. ROZZO, ul. S. Antonio 5.

V novi trgovini na drobno

Peter Klansich

Piazza Nuova (Gadola) št. 1, zraven bukvarne Chiopris se nahaja bogata zaloga

platnega in bombažnega blaga za opravo nevestam po najugodnejšimi cenami.

Velik dohod fruštanj in pogrinjaj.

Edini zastop se zalogo za Trst, Goriško, Reko, Istro in Dalmacijo

TOVARN ZA PLATNO IN PRTE v COURTRAI, FIANDRIJA (BELGIJA).

Jedina patentovana zmes, pripoznana glede trpežnosti za tlakovanje, je

LEGNOLIT.

Najbolj udobno. Jamstvo 10 let. Paziti je na ponarejanja, ki provzročajo podove prašne, krehke, nepravilne in podvržene razpokam.

Vzorci, cenike in proračune pošilja brezplačno in franco

LEGNOLITH C.o v TRSTU, ulica Nuova št. 14.

„Andemo de Franz“

kréma

v ulici Geppa št. 14.

Toči vina prve vrste:

Bela vipavska liter po 40 kr.
Črna istrska „ 36 „
Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gor-
kimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah.
Družinam se pošilja na dom od 10 litrov
naprej: **Ipavsko belo liter po 32 kr.**
Črna istrsko liter po 28 kr.

Priporoča se tudi krčmarjem, katerim dajem vinood 50 litrov naprej po dogovorjeni ceni.

Josip Furlan, lastnik.

Spoštovane slovenske gospodinje

Zahtevajte pri svojih trgovcih

ново

Ciril-Metodijevo

cikorijo.

Išče se

pridna šivilja sposobna za moške obleke. Naslov povč uredništvo.

100 do 300 goldinarjev

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika z razpečevanjem zakonito dovojenih državnih papirjev in srečk. Ponudbe pod naslovom **Ludwig Oesterreicher v Budimpešti, VIII Deutshegasse, 8.**

A. BUCHBINDER

TRST. — ulica Riborgo št. 27. — TRST.

Raznovrstna zaloga ogledal in okvirjev tapečarij vseh vrst, ročnih kovčkov in velikih kovčkov vseh vrst po načrtih železnice. Naročbe sprejema za kompletne sobe toli v mestu koli za odpošiljanje po železnici ali morju.

OBUVALA.

— Dobro jutro! Kam pa kam?
— Grem kupit par čevljev!
— Svetujem Vam, da greste v ulico Riborgo št. 25 po domače k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste obuvala za moške, ženske in otroke. Isti popravlja male stvari brezplačno ter sprejema naročbe vsakovrstno obuvalo na debelo in drobno.

Lastnik: **Peter Rehar.**

Velikanski izbor raznega pohištva

spalne in jedilne sobe, svetlo ali megleno politirane.

Bogat izbor divanov, ckvirjev, ogledal, stolic, stenskih ur

se nahaja v dobroznani zalogi pohištva

Rafael Italia

Trst - ul. Malcanton št. 1. - Trst.

Obuvala!

Pri Pepetu Kraševcu

zraven cerkve sv. Petra (Piazza Rosario pod ljud. šolo) Bogata zaloga raznovrstnih obuval za gospode, gospe in otroke.

Poštne naročbe se izvrše takoj. Pošiljate so poštne proste.

Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter se izvršuje z največjo točnostjo in natančnostjo po konkurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča

Josip Stantič čevlj. mojster.

Zalagatelj uradnikov in uslužbencev konsumnega skladišča c. kr. glavnega carinskega urada in c. kr. generalnih skladišč; nadalje stražnikov c. kr. javne straže v Trstu in Miljah ter orožništva c. kr. priv. avstr. Lloyd.

Jakob Kosmerlj

— TRST —

ulica ss. Martiri št. 16

nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

Jestvin in kolonijalnega blaga, delikates in konserv.

Izbir raznih vin in likerjev.

Imam tudi filijalko v ulici **Bastione št. 2** nasproti ženskemu liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje